

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

TARCZA ANTYKRYZYSOWA I ODMRAŻANIE GOSPODARKI POSTULATY RZEMIOSŁA (2) 24.04.2020 r.

Związek Rzemiosła Polskiego, na podstawie zgłaszanych na bieżąco przez swoich członków problemów i pytań, przedstawia kolejne postulaty odnoszące się do praktycznej strony funkcjonowania tarczy antykryzysowej oraz kolejnych oczekiwanych jej odstępów. Zdaniem rzemieślników i ich organizacji faktyczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom społeczno-gospodarczym kryzysu spowodowanego pandemią wymaga stałego monitoringu proponowanych i wdrażanych rozwiązań oraz pilnego reagowania decydentów na problemy zidentyfikowane przez odbiorców wsparcia, zarówno w obszarze legislacyjnym, informacyjnym i interpretacyjnym.

TARCZA ANTYKRYZYSOWA – OCHRONA MIEJSC PRACY I INNE FORMY WSPARCIA

- Organizacje pozarządowe;** W ustawie o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (tzw. Tarcza 2.0) przewidziano poszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do uzyskania wsparcia na ochronę miejsc pracy - o organizacje pozarządowe i podmioty w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. To dobre rozwiązanie, gdyż pracodawcami są także te organizacje, one również odczuwają skutki pandemii i wprowadzonych ograniczeń, tracą płynność finansową a stworzone przez miejsca stają się zagrożone. Jednak w nowym zapisie art. 15g ust.1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (...) otrzymanie dofinansowania do wynagrodzeń przez podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego (...) warunkuje się spadkiem *obrotów gospodarczych*. Organizacje pozarządowe nie zawsze będą mogły spełnić ten warunek. Dla niektórych główne źródło przychodów stanowią składki członkowskie, opłaty czynszowe w przypadku spółdzielni mieszkaniowych i inne wpływy nie będące efektem działalności gospodarczej, które w warunkach pandemii również okresowo spadają, co może skutkować koniecznością ograniczania zatrudnienia. Dlatego, **przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy**, w tym dofinansowania wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy **powinno się uwarunkować spadkiem przychodów organizacji, bez względu na ich źródło, a nie wyłącznie obrotów gospodarczych**.
- Szkoły branżowe – organy prowadzące;** Podtrzymujemy postulat doprecyzowania sposobu określenia limitów warunkujących dostęp do wsparcia dla organizacji, które są organami prowadzącymi szkoły branżowe, w tym rzemieślnicze szkoły zawodowe. Szkoły te najczęściej są szkołami niepublicznymi działającym ma prawach szkół publicznych, ich działalność jest finansowana częściowo ze środków subwencji oświatowych oraz są zasilane przez organ prowadzący. Szkoły, zgodnie z zasadami, są rozliczane rozdzielnie od organu prowadzącego, jednak formalnymi pracodawcami nauczycieli tych szkół i płatnikami ich składek na ubezpieczenie społeczne są organy prowadzące, w tym organizacje rzemiosła: cechy lub izby. Fakt ten ma bezpośredni wpływ na dostępność określonych instrumentów wsparcia dla tych

organizacji – opartych na limitach odnoszących się do liczby ubezpieczonych. **Postulujemy, aby w tego typu przypadkach liczbę ubezpieczonych obliczać nie uwzględniając nauczycieli.** Należy podkreślić, że pogarszająca się na skutek pandemii kondycja organizacji rzemiosła może uruchomić proces likwidacji szkół, które od lat zapewniają wykwalifikowanych i cenionych pracowników dla całej gospodarki, nie tylko zakładów rzemieślniczych.

3. **Wspólnicy spółek cywilnych, jawnych, komandytowych oraz partnerskich;** Wnioskujemy o modyfikację rozwiązań tarczy antykryzysowej, w celu **usunięcia ograniczeń dla korzystania ze zwolnienia z opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i innych przez wspólników** wymienionych spółek, tj.:
- jeśli spółki zatrudniają pracowników - poprzez zniesienie wobec ich wspólników górnego limitu progu przypadającego na nich przychodu z działalności gospodarczej za pierwszy miesiąc za który składany jest wniosek o zwolnienie ze składek; czyli traktowanie ich tak samo jak innych płatników składek,
 - jeśli nie zatrudniają pracowników i o zwolnienie ze składek ubiegają się wspólnicy – poprzez uznanie, że przychodem każdego ze wspólników jest przychód spółki, ale odnoszony proporcjonalnie do udziałów wspólników (np. jeśli spółka składa się z dwóch wspólników z równymi udziałami, to przychodem wspólnika będzie połowa przychodów spółki). Problem wymaga rozstrzygnięcia, bowiem w przypadku zwolnień ze składek ustawa posługuje się pojęciem płatnika, a nie przedsiębiorcy. Wspólnicy są odrębnie rejestrowani jako płatnicy własnych składek i w przypadku kiedy przychód spółki przekracza 300% przeciętnego wynagrodzenia nie mogą się ubiegać o zwolnienie ze składek.
4. **Walne zgromadzenia organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła;** Organizacje rzemieślnicze wskazują również na **pilną potrzebę uregulowania trybu i zasady zwoływania walnych zgromadzeń organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, względnie przeniesienia odbycia walnych zgromadzeń po ustąpieniu stanu epidemii.** Postulujemy m.in. przyjęcie podobnych rozwiązań, jakie wprowadzono ustawą z dnia 16.04.2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem wirusa SARS-Covid-2 (tarcza 2.0) wobec spółdzielni, fundacji oraz stowarzyszeń w sprawie podejmowania uchwał walnych zgromadzeń, a także walnych zgromadzeń notariuszy izb notarialnych, stwarzające możliwość zwołania walnego zgromadzenia notariuszy danej izby notarialnej nie później niż w ciągu 6 tygodni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, gdy walne zgromadzenie nie zostało zwołane w pierwszym kwartale 2020 roku ze względu na obowiązywanie tego stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Przepisy ustawy o rzemiośle w art. 13 stanowią, że statuty zawierają ustalenia dotyczące m.in. szczegółowych zadań organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, ich ustroju oraz stosunków prawnych zrzeszonych członków. W praktyce w statutach są określone okresy kadencji organów władz organizacji oraz wzmianki, że walne zgromadzenia powinny się odbyć do końca miesiąca czerwca każdego roku kalendarzowego. Obecnie, w warunkach nadzwyczajnego stanu dotyczącego wszystkie podmioty funkcjonujące w obrocie gospodarczym i społecznym, zapisy statutów nie gwarantują terminowego przeprowadzenia walnych zgromadzeń oraz nie przewidują rozwiązań w przypadku, gdy w 2020 roku upłyną kadencje organów w izbach rzemieślniczych lub cechach. W statutach nie ma również zapisów dopuszczających organizowanie walnych zgromadzeń z uwzględnieniem głosowań przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Rozważyć należy także wprowadzenia zapisów przedłużających kadencję obecnych władz organizacji samorząd gospodarczego rzemiosła, gdyż nie należy przypuszczać, aby powszechnie istniały statutowe zapisy, które co do zasady takie uprawnienia przewidują. Zważyć należy, że przepisy ustawy o rzemiośle w rozdziale 3 pt. „Samorząd gospodarczy rzemiosła” regulują zasady funkcjonowania cechów, izb rzemieślniczych oraz Związku Rzemiosła Polskiego i w swej istocie odnoszą się do setek podmiotów posiadających osobowość prawną.

5. **Zaległości w regulowaniu składek i podatków a prawo do wsparcia;** Niepokój przedsiębiorców budzi jeden z warunków uzyskania pomocy, tj. niezaleganie w regulowaniu składek ubezpieczeniowych i podatków (np. art. 15ztc, ust. 6, pkt 3, art. 15 zzb ust 9, pkt 3). Oświadczenia w tym zakresie składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Warunek ten generalnie znajduje uzasadnienie, jednak w praktyce nie uwzględnia sytuacji, kiedy przedsiębiorcy mają symboliczne zadłużenie wynikające z drobnych pomyłek w płatnościach lub wypełnianych deklaracjach i nie mają o tym wiedzy. **Proponujemy doprecyzowanie przepisów lub wydanie stosownych interpretacji**, z których jednoznacznie będzie wynikać, że w takich przypadkach przedsiębiorcy zachowają prawa do świadczeń pomocowych, pod warunkiem, że uregulują te zaległości. Na dzisiaj ustawa przewiduje odstąpienie od tego wymogu tylko jeśli zadłużony przedsiębiorca zawarł umowę z ZUS lub otrzymał decyzję urzędu skarbowego w sprawie spłaty zadłużenia i terminowo opłaca raty lub korzysta z odroczenia terminu płatności albo zadłużenie powstało w czasie kryzysu.

W trakcie videokonferencji zorganizowanej przez Rzecznika MŚP 23.04.2020 r., wyjaśniano, że zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej (2020/C 1121/01) dot. zmian w tymczasowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19, pomoc może być odmówiona przedsiębiorcy, który jest w trudnej sytuacji finansowej, co nie jest równoznaczne z zadłużeniem. Zgodnie z informacją przedstawiciela Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ZUS przyjął, że przedsiębiorca musi zalegać ze składkami powyżej 12 miesięcy, aby został zakwalifikowany do grupy przedsiębiorców w trudnej sytuacji finansowej. Są to wyjaśnienia korzystne w omawianym kontekście, ale niespójne z zapisami ustawowymi. Dlatego problem wymaga wydania objaśnienia prawnego Ministra Rozwoju.

6. **Dopuszczalność wsparcia z różnych źródeł;** W opinii przedsiębiorców brakuje jednoznacznego przekazu, w jakich sytuacjach pomoc może pochodzić z kilku źródeł może się wykluczać. Na przykład w przypadku dofinansowania części kosztów wynagrodzeń przyznawanego przez starostwa (art. 155 zzb ust. 12 ustawy z 16.04.2020 r.), *przedsiębiorca nie może otrzymać dofinansowania w części, w której te same koszty zostały albo zostaną sfinansowane z innych środków publicznych.* W innym przepisie o pomocy z FGŚP, zgodnie z art. 15g ust. 18 ustawy jest zastrzeżenie, że *podmioty, mogą otrzymać pomoc z FGŚP wyłącznie w przypadku, jeśli nie uzyskały pomocy w odniesieniu do tych samych pracowników w zakresie takich samych tytułów na rzecz ochrony miejsc pracy.* Tak ogólnie zapisane ograniczenie jest skomplikowane w odbiorze, szczególnie w przypadku mikroprzedsiębiorców. Dla przykładu - wystarczy skorzystać ze zwolnienia z opłacania składek w części pracodawcy i pracownika, finansowanego z FGŚP lub świadczenia postojowego, aby mieć już wątpliwości czy możliwe jest korzystanie z jakiegokolwiek innego dofinansowania kosztów wynagrodzeń na przykład z mikropożyczki ze środków Funduszu Pracy. Sytuacja taka może wpływać na decyzje o przyznaniu pomocy lub skutkować późniejszymi konsekwencjami spowodowanymi błędną interpretacją przepisu. (np. zwrot otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami). **Przedsiębiorcy wnioskują o wydanie w tym zakresie objaśnienia prawnego właściwego ministra, albo zamieszczenia w formularzach wymaganych przy ubieganiu się o pomoc – przejrzystych informacji.**

W toku wideokonferencji Rzecznika MŚP w dniu 23.04.2020r. dyrektor Departamentu Realizacji Dochodów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych poinformowała, że po stronie przepisów wykonawczych realizowanych przez ZUS nie ma ograniczeń w łączeniu form pomocy. Ograniczenia są po stronie Urzędów Pracy. Zapowiedziano, że będzie w tej sprawie wydany komunikat. W opinii Związku Rzemiosła Polskiego zapisy ustawowe tego nie rozstrzygają, podtrzymujemy zatem potrzebę pilnego wydania objaśnienia prawnego.

7. **Wsparcie finansowane ze środków EFS – wydłużenie terminów;** Postulujemy przedłużenie do 30 dni terminu na składanie wniosków przez przedsiębiorców i inne podmioty o dofinansowanie wynagrodzeń pracowników i wynikających z nich składek ze środków

Europejskiego Funduszu Społecznego (działanie realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy). Obecny termin 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez Powiatowy Urząd Pracy zdaniem wielu firm i organizacji nie pozwala na prawidłowe przygotowanie wniosku, m.in. z powodu wymogu udokumentowania obrotów z działalności z 2 kolejnych miesięcy. Ten sam problem dotyczy dofinansowania kosztów działalności w formie pożyczek, z możliwością ich późniejszego umorzenia, przyznawanych przez starostwa w trybie ogłoszenia naboru wniosków. Od ogłoszenia naboru jest tylko 14 dni na złożenie wniosku, co nie wszyscy są w stanie zrealizować. Brak jest przy tym informacji, czy będą ogłaszane kolejne nabory wniosków.

8. **Jednolite Pliki Kontrolne;** W ustawie przewidziano odroczenie obowiązku składania nowego pliku JPK-VAT (deklaracja wraz z ewidencją) faktycznie tylko dla dużych podatników: z 1 kwietnia 2020 r. do 1.07.2020 r. Dla pozostałych podatników obowiązywał ustalony wcześniej termin 01.07.2020 r., co oznacza, że dla mniejszych firm termin nie został odroczone, a tylko ujednoczony z obowiązkami dużych firm. **Wnoskujemy ponownie o przesunięcie wdrożenia składania nowych plików JPK-VAT dla MŚP, co najmniej o 3 miesiące.**
9. **Terminy zapłaty podatków dochodowych i VAT;** W zakresie obowiązków podatkowych ponownie **apelujemy o wydłużenie terminu zapłaty** podatków dochodowych i VAT, analogicznie jak zostały odroczone płatności zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń, co najmniej za marzec i kwiecień oraz I kwartał 2020 r.
10. **Opłaty koncesyjne na sprzedaż alkoholu;** Przedsiębiorcy branży gastronomicznej apelują o częściowe zwolnienie ich z opłat koncesyjnych na sprzedaż alkoholu. Postulaty te uzasadniane są czasowym całkowitym ograniczeniem prowadzenia działalności lokali gastronomicznych - na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dn. 13.03.2020r. Opłata roczna za zezwolenie na sprzedaż alkoholu, ustalana w oparciu o przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wnoszona jest w 3 ratach. Termin wpłaty najbliższej upływa 31 maja 2020 roku. Mając na uwadze, że lokale gastronomiczne obecnie nie prowadzą w ogóle działalności wydaje się uzasadnionym rozważenie **zwolnienia ich z płatności najbliższej raty, która upływa z dniem 31 maja br., albo co najmniej ustawowe przesunięcie terminu wpłaty na koniec roku 2020.**
11. **Terminy instalacji kas fiskalnych on-line;** Wnosimy o **odroczenie, co najmniej do 31 grudnia 2020 r. terminów instalacji kas fiskalnych on-line**, w pierwszej kolejności dla branż, które są zobligowane do ich wprowadzenia od 1 lipca 2020 r. (m.in. stacjonarne placówki gastronomiczne świadczące usługi związane z żywnością, a więc wszystkie bary, restauracje oraz krótkotrwałego zakwaterowania - hotele). Dla branży gastronomicznej i hotelarskiej, które znalazły się w wyjątkowo trudnej sytuacji z powodu pandemii koronawirusa, oznacza to dodatkowy uciążliwy obowiązek.
12. **Badania statystyczne;** W okresie stanu epidemii należy zawiesić terminy przewidziane na wypełnienie niektórych statystycznych obowiązków sprawozdawczych (GUS), w tym m.in. powszechnych wśród podmiotów gospodarczych rocznych sprawozdań o działalności gospodarczej przedsiębiorców (SP-3 - termin do 16 marca), kwartalnych sprawozdań o przychodach, kosztach i wynikach finansowych oraz nakładach na środki trwałe (FO1/I-01 - do 19 kwietnia), miesięcznych sprawozdań o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego KT-1 itp., albo co najmniej nie stosować sankcji za opóźnienia w tym zakresie.

TARCZA FINANSOWA – OCHRONA PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ PRZEDSIĘBIORCÓW

1. **Rzemieślnicy oczekują pilnego wdrożenia zapowiedzianych instrumentów dla MŚP z tarczy finansowej mających wspomóc im w utrzymaniu płynności finansowej. Już dziś chcieliby poznać szczegółowe rozwiązania, by móc planować działalność.** Dużym rzeczywistym wsparciem dla przedsiębiorców byłyby niskoprocentowane kredyty obrotowe łatwo i szybko dostępne na prostych zasadach i bez biurokracji.
2. Niepokoją ich doniesienia, że banki niekoniecznie będą chciały i/lub mogły stosować **uproszczone zasady w przyznawaniu kredytów i pożyczek** oraz w odniesieniu do innych instrumentów tarczy, za które będą odpowiadać. Tymczasem małe firmy, szczególnie te bez historii kredytowej już w przeszłości miały utrudniony dostęp do instrumentów bezzwrotnych oferowanych przez banki z powodu wyśrubowanych kryteriów i wymogów. Jeśli procedury bankowe sprzed pandemii rzeczywiście miałyby być stosowane w czasach pandemii, to tarcza finansowa nie ma szans ochronić MŚP. Obawy te nie są pozbawione podstaw, gdyż na podstawie informacji wymienianych między organizacjami członkowskimi SMEunited, z podobną barierą mają już dziś do czynienia mali przedsiębiorcy na przykład we Włoszech, Grecji czy Rumunii. Przed Rządem, Komisją Nadzoru Finansowego, Związkiem Banków Polskich i zapewne innymi interesariuszami stoją brzemiennie w skutkach decyzje co do sposobu zorganizowania przyznawania instrumentów wsparcia przewidzianych w tarczy finansowej, aby tarcza faktycznie spełniła swoją rolę wobec najszybciej tracących płynność finansową podmiotów, tj. firm mikro i małych oraz przedsiębiorców z branż dotkniętych w pierwszej linii skutkami wprowadzonych w odpowiedzi na pandemię ograniczeń. Polecamy przy tym uwagę rozwiązania U.S. Small Business Administration.
3. Coraz bardziej problematyczna staje się **sytuacja przedsiębiorców w łańcuchach dostaw;** Tarcza antykryzysowa nie przewiduje wsparcia dla podmiotów, które tracą płynność finansową pomimo kontynuowania działalności. Przedsiębiorcy z takich branż jak na przykład budowlana czy usług najmu, prowadząc działalność zobligowani są po wykonaniu usługi lub dostarczeniu towarów zaewidencjonować sprzedaż. W związku z tym obecnie odnotowują formalnie tylko nieznaczne spadki przychodów, choć ich kontrahenci będąc w trudnej sytuacji finansowej terminowo nie regulują należności. Tego typu przedsiębiorcy, mając koszty i zobowiązania wobec pracowników bardzo szybko wchodzą do grupy zagrożonej utratą płynności finansowej. Dlatego, apelujemy o jak najszybsze poszerzenie katalogu instrumentów wsparcia.
4. Postulujemy o uwzględnienie w rozwiązaniach Tarczy sytuacji **firm działających sezonowo**, które w okresie zimowym z racji specyfiki działalności nie generują żadnych przychodów, lub w znikomych wielkościach i dopiero w okresie wiosennym rozpoczynają działalność. W ich przypadku kryteria spadku przychodów muszą uwzględniać ich specyfikę, w tym specyfikę sprzedaży i być adekwatne do zmieniającej się dynamicznie sytuacji z powodu sytuacji kryzysowej
5. **Oczekujemy uwolnienia środków z rachunków VAT przedsiębiorców, zablokowanych z uwagi na obowiązujący mechanizm split-payment oraz skrócenia terminu zwrotu VAT.** Otrzymujemy dramatyczne apele w tej kwestii m.in. od firm branży budowlanej.

OTWIERANIE GOSPODARKI

1. **Salony fryzjerskie i gabinety kosmetyczne;** Już dziś przygotowują się do otwarcia, wiedzą, że ich praca będzie wymagała stosowania odpowiedniej organizacji pracy i świadczenia usług, wzmocnionej dezynfekcji miejsc wykonywania usługi oraz zabezpieczenia osobistego; a przy tym oczekują konkretnych prostych wytycznych, które pozwolą czuć się w miarę bezpiecznie i w relacjach z klientami i ze służbami sanitarnymi.

Dla zapewnienia minimum bezpieczeństwa sanitarnego konieczne będzie stosowanie bardzo dużej ilości środków zabezpieczenia osobistego oraz płynów dezynfekujących. W czasach przed pandemią, stosowanie tego typu środków w salonach fryzjerskich i gabinetach kosmetycznych również było normą, ale wówczas działały „normalne” warunki rynkowe i środki te były dostępne w akceptowalnych granicach cenowych. **Fryzjerzy i kosmetyczki, oczekują więc czasowej regulacji cen produktów zabezpieczenia osobistego oraz środków dezynfekujących lub innych rozwiązań zapewniających dostęp do tego typu produktów w umiarkowanych cenach** (np. zamówienia rządowe/samorządowe w porozumieniu z Agencją Rezerw Materiałowych, a następnie odsprzedaż z kontrolowaną marżą itp). Koszty zabezpieczeń będą musiały mieć przełożenie na koszty usług, tak więc w interesie Państwa jest wprowadzenie takich rozwiązań, **aby usługi osobiste codziennej potrzeby pozostały dostępne dla całego społeczeństwa oraz by równoległe nie rozwijała się szara strefa**, w której nie będą stosowane żadne zabezpieczenia.

Podobne sygnały Związek Rzemiosła Polskiego otrzymuje również ze strony przedsiębiorców branży spożywczej (piekarnie, cukiernie, zakłady wędliniarskie itp.)

2. **Branża spożywcza;** popiera jak najszybsze zniesienie ograniczeń dotyczących działalności gastronomii stacjonarnej, hoteli i miejsc noclegowych. Firmy wytwarzające żywność, w tym piekarnie, cukiernie, zakłady wędliniarskie odnotowały znaczący spadek obrotów w związku ze spadkiem zamówień. Otwarcie gospodarki w tych obszarach będzie pozytywnym impulsem dla przedsiębiorców branży spożywczej.

W średnich i dużych zakładach cukierniczych, które zajmują się wyłącznie produkcją wyrobów cukierniczych odnotowano znaczny spadek obrotów, nawet na poziomie 50 %. Spadek został spowodowany mniejszym popytem na wyroby słodkie. Spadek obrotów na poziomie ok. 30 % odnotowały zakłady cukierniczo-piekarskie, które oprócz wyrobów słodkich produkują także wyroby piekarskie. Część tego spadku jest spowodowana wstrzymaniem dostaw do szkół i przedszkoli, które do tej pory były obsługiwane przez lokalne firmy piekarskie.

3. **Branża motoryzacyjna** ograniczyła częściowo wykonywanie usług. W niektórych firmach już w kwietniu odnotowano redukcję obrotów na poziomie 60 %, która jest związana nie tylko ze sprzedażą samochodów, ale także świadczeniem usług motoryzacyjnych. Przy odmrażaniu gospodarki, również liczy na konkretne wytyczne, aby uniknąć znanych medialnie przypadków karami za wykonywanie usług (np. wymianę opon).

4. **„Odmrażanie urzędów”;** Rzemieślnikom bardzo doskwiera jeden ze skutków ubocznych wprowadzonych ograniczeń – trudności w załatwianiu pilnych sprawy w urzędach. Większość z nich ograniczyła pracę urzędników do pracy zdalnej. Wydłużył się proces decyzyjny. Apelujemy o ograniczenie nieefektywnej w wielu obszarach pracy zdalnej na rzecz innych środków ochrony sanitarnej.

Prosto, szybko i na czas; oceniamy, że występuje duże zróżnicowanie instytucjonalne i geograficzne w sprawności obsługi przedsiębiorców i innych podmiotów ubiegających się o wsparcie. Wielu przedsiębiorców potwierdza, że w ich odbiorze przyjmowanie wniosków przebiega sprawnie a pomoc udzielona została na czas. Wielu jednak wskazuje na szereg barier praktycznych wynikających nie tylko z przyjętych rozwiązań systemowych ale również organizacji pracy przez konkretne instytucje i urzędy. Zgłaszane problemy:

- zasady zmieniające się w biegu; wymieniane wnioski i formularze,
- rozdrobnienie form pomocy i mnogość instytucji rozpatrujących wnioski,
- zbędna biurokracja wymuszająca konieczność korzystania z zewnętrznych doradców by zrozumieć warunki wsparcia i prawidłowo przygotować dokumentację; przy czym wiele biur rachunkowych z powodu przeciążenia pracą lub braku przygotowania, odmawiało przygotowania wniosków,
- przeciążone serwery i infolinie,
- „niedoinformowane” infolinie” - nie są wyposażone w odpowiednią wiedzę w odniesieniu do szczegółowych pytań zadawanych przez przedsiębiorców,
- skomplikowana ścieżka legislacyjna; jakkolwiek zrozumiałe są trudności związane z dużą ilością i tempem wprowadzania zmian, jednak przynajmniej teksty jednolite poszczególnych ustaw powinny być udostępniane w trybie pilnym,
- brak rozwiązań niewymagających składania wniosków. Oto cytat z wypowiedzi jednego z rzemieślników: kolega z Niemiec „*po numerze REGON dostał przelew, jako pomoc na likwidację skutków epidemii i nikt o nic więcej nie pytał, trwało to dwa dni od daty ogłoszenia ustawy*”.

5. **„Odmrażanie szkół i nauki zawodu;** Ważne dla rozmrażania gospodarki jest otwarcie szkół. Nie jest możliwe przystąpienie do pracy, gdy dzieci przedsiębiorców i pracowników zostają w domu bez opieki. Nie wystarczy zorganizować opiekę dla klas 1-3 ponieważ dzieci w klasie 4 czy 5 (szczególnie jeśli zaczęły naukę, jako sześciolatki) też nie mogą być pozostawione w domu same, bez opieki, na cały dzień. Przedsiębiorcy obawiają się, że część pracowników nadal będzie korzystać ze świadczenia na czas opieki nad dziećmi i nie stawi się do pracy; może również rosnąć liczba zwolnień lekarskich. Co więcej otwarcie szkół, podobnie jak hoteli, czy gastronomii będzie miało wpływ na wiele powiązanych branż – na przykład spożywczą. Część spadku obrotów w tej branży wynika ze wstrzymania dostaw posiłków lub produktów spożywczych do szkół i przedszkoli, które do tej pory były obsługiwane przez lokalne firmy – w tym rzemieślnicze, np. piekarskie.

Koszty związane z realizacją nauki zawodu lub przyuczenia; Podtrzymujemy postulat zagwarantowania dofinansowania tych kosztów (określonych w art. 122 ust.1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe - Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287, 1680, 1681, 1818, 2197, 2248.) w taki sposób, aby rzemieślnicy zaangażowani w proces przygotowania zawodowego pracowników młodocianych, zachowali prawo do dofinansowania **za pełny okres nauki zawodu lub przyuczenia do wykonywania określonej pracy, zgodny z zawartymi umowami o pracę.**

Młodociani pracownicy – fakultatywny urlop bezpłatny; W związku z przedłużającą się przerwą w zajęciach szkolnych, a także wprowadzonym obowiązkiem zwolnienia młodocianych pracowników zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego z obowiązku świadczenia pracy **postulujemy wprowadzenie czasowo zasady, iż w okresie ferii letnich pracodawcy nie będą mieli obowiązku udzielania dodatkowego urlopu bezpłatnego** (patrz: Art.205.§.4 kp) Dzięki temu możliwe stanie się choćby częściowe odrobienie programu praktycznej nauki zawodu, której w przypadku wielu zawodów, a zwłaszcza rzemieślniczych, nie da się zastąpić pracą zdalną.

Cechy rzemieślnicze zwracają także uwagę na to, aby przy planowaniu sposobu wdrażania poszczególnych etapów odmrażania gospodarki, uwzględnić organizację **przygotowania zawodowego młodocianych pracowników, odbywania praktycznej nauki zawodu w naturalnych warunkach zakładu pracy, jak również organizacji zbliżających się egzaminów**

praktycznych realizowanych w zakładach rzemieślniczych. Działania przygotowawcze w tej sferze publicznej nie mogą odbywać się bez konsultacji ze Związkiem Rzemiosła Polskiego.

6. **Uelastycznienie prawa pracy;** Na czas pandemii i wychodzenia z kryzysu niezbędne są rozwiązania, które ułatwią przedsiębiorcom zarządzaniem personelem i odbudowę kondycji firm. **Powinny być wypracowane z udziałem partnerów społecznych i uwzględniać specyfikę mikroprzedsiębiorstw.**

DZIAŁANIA TOWARZYSZĄCE

1. W 2020 r. weszła w całości w życie **Ustawa o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności**. Uważamy, że brakuje w niej uregulowania relacji producent – dystrybutor, handel. Aktualnym pozostaje problem zwrotu zamówionego produktu i niesprzedanego przez placówki handlowe. Piekarnie prowadzą ścisłą ewidencję tych zwrotów, ujmują to głównie jako korekta sprzedaży, nie o to jednak przecież chodzi; produkt dobrej jakości powinien być zamówiony odpowiedzialnie, w ilościach odpowiadających możliwości jego sprzedaży. Konsekwencje nadmiernych zamówień, a później zwrotów do producenta, nie mogą być zrzucane na producenta. Rozwiązania rynkowe, np. podejmowane próby wycofywania się piekarni z przyjmowania zwrotów najczęściej kończą się rozwiązaniem umów, bez względu na to, czy produkt jest poszukiwany przez konsumenta, czy produkowany jest w uznawanym systemie jakości. Dla piekarzy jest to sprawa priorytetowa, szczególnie w czasie kiedy nie można lekceważyć pracownika, ekonomii, środowiska (energia, surowiec, woda) a dziś w czasach pandemii kiedy piekarnie tak jak inne firmy przeżywają coraz większe trudności – tym bardziej. **Postulujemy przegląd ustawy i wprowadzenie niezbędnych zmian.**

2. **Rozwiązania, które mogą pobudzić rynek usług i wspomóc firmy usługowe bez obciążania budżetu Państwa.**

W gestii WFOŚiGW są programy proekologiczne i termomodernizacyjne. Skomplikowane i czasochłonne procedury powodują duże zatory w przyznawaniu dedykowanych tym programom środków. Wnosimy o uproszczenie, usprawnienie i skrócenie terminów na wydawanie decyzji do niezbędnego minimum. Dzięki temu, w okresie stagnacji, beneficjenci będą mogli rozpocząć inwestycje, firmy dostaną zamówienia, a pracownicy nie zasilą szeregów bezrobotnych. Podobne podejście powinno być wdrożone w przypadku innych funduszy celowych będących w gestii rządu lub samorządów. Powinno się odblokowywać inwestycje i remonty w jednostkach budżetowych.

3. **Świadczenie chorobowe od pierwszego dnia choroby;** Od chwili ogłoszenia epidemii wirusa COVID-19, pracownicy zaczęli masowo wykorzystywać zwolnienia lekarskie. Jest to poważny problem dla pracodawców. Absencje, które prowokuje strach przed zarażeniem w miejscu pracy lub w drodze do pracy oraz łatwe uzyskanie zwolnienia lekarskiego na telefon skutkują w przypadku wielu firm brakiem personelu do bieżącej działalności oraz konieczność wypłaty wynagrodzeń chorobowych na dużą skalę. Zjawisko zwolnień lekarskich rozwija się również w firmach obniżających wymiar czasu pracy i wynagrodzenia.

W większości firm rzemieślniczych nie jest możliwa praca zdalna. Prace wykonywane są w określonym miejscu i czasie, czasami w terenie i pracownicy nie mogą wykonać ich z domu. Takie firmy są narażone na największe straty, grozi im widmo upadłości. Dlatego apelujemy, aby w pierwszym okresie 33 dni choroby pracownika pracodawca nie ponosił kosztów wynagrodzenia. Państwo od pierwszego dnia choroby powinno wypłacać świadczenie chorobowe. Świadczeniem tym powinni być objęci pracownicy przebywający w kwarantannie. Obecnie pracodawcy, którzy nie korzystają z dofinansowania wynagrodzeń z tytułu przestoju muszą wypłacać zatrudnionym skierowanym na kwarantannę - pełne wynagrodzenie.